

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Volovské vrchy na roky 2023 – 2025 (ďalej len „program starostlivosti o CHVÚ Volovské vrchy“ alebo „predkladaný materiál“) predpokladá iba pozitívny vplyv na všetky zložky životného prostredia, najmä na 25 vtáčích druhov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Volovské vrchy. Negatívne vplyvy sa nepredpokladajú na žiadne zložky životného prostredia.

V predkladanom materiáli je definovaný stav vtáčích druhov a stanovené ciele ochrany pre zachovanie ich priaznivého stavu resp. pre zlepšenie stavu 4 druhov. V predkladanom materiáli sú rovnako aj opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov a zásady využívania CHVÚ Volovské vrchy pre relevantné socioekonomické aktivity. Stanovenie cieľov ochrany a opatrení je dôležitým záväzkom vyplývajúcim z EÚ legislatívy. Medzi takéto záväzky patrí aj monitoring jednotlivých vtáčích druhov, prijatie preventívnych opatrení, ako aj primerané posúdenie plánov a projektov, ktoré samostatne alebo v kombinácii s inými môžu mať na územie významný vplyv.

Realizáciou opatrení budú pozitívne ovplyvnené aj ďalšie zložky životného prostredia, napr. pôda, voda a ovzdušie.

Hodnotenie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia:

1. Organizmy - biota

typ vplyvu	pozitívny, s priamym environmentálnym vplyvom, trvalý
veľkosť vplyvu	veľký
rozsah vplyvu	CHVÚ Volovské vrchy, čiastočné územie SR
celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu	veľmi významný, priaznivý

CHVÚ Volovské vrchy vyhlásené na zabezpečenie priaznivého stavu biotopov 25 druhov vtákov európskeho významu a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania. Opatrenia navrhované v programe starostlivosti o CHVÚ Volovské vrchy výrazne prispievajú k naplneniu tohto účelu a stanovených cieľov ochrany. CHVÚ Volovské vrchy sú jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov: výr skalný (*Bubo bubo*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Lyrurus tetrix*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), d'ateľ bieločrý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), orol kriľavý (*Aquila pomarina*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*).

Navrhované opatrenia zlepšia podmienky aj pre ďalšie druhy rastlín a živočíchov.

2. Voda

typ vplyvu	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
veľkosť vplyvu	malý
rozsah vplyvu	CHVÚ Volovské vrchy
celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu	významný, priaznivý

Významným vodohospodárskym objektom v oblasti je údolná vodná nádrž Ružín, ktorá má najmä protipovodňovú funkciu, v menšej miere slúži aj na rekreáciu, kvalita vody je však kvôli starým environmentálnym záťažiam problematická. V rámci CHVÚ Volovské vrchy sa nachádzajú viaceré vodárenské zdroje a ich ochranné pásma 2. a 3. stupňa. Viaceré opatrenia navrhnuté pre vybrané vtáčie druhy nepriamo prispievajú minimálne k udržaniu kvality vôd vo vodných tokoch územia (regulovať úmyselnú ťažbu brehových porastov pozdĺž vodných tokov, v biotopoch rybáríka riečneho monitorovať a eliminovať znečisťovanie vodných tokov, zachovaním prírodných úsekov riek

a vodných tokov zabezpečiť udržiavanie a vytváranie kolmých brehov vhodných na hniezdenie rybárika riečného, či vylúčiť negatívne zásahy do mokradí a zabezpečiť revitalizáciu poškodených mokradí).

3. Horniny a pôda

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s priamym environmentálnym dopadom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	malý
<i>rozsah vplyvu</i>	CHVÚ Volovské vrchy
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	významný, priaznivý

Navrhované opatrenia sa len okrajovo zaoberajú problematikou hornín a pôdy. Napriek tomu bude mať ich realizácia pozitívny vplyv aj na pôdu a horniny, a to napr. usmerňovaním používania chemických prípravkov na ochranu rastlín či hnojív, bezzásahovým režimom v hniezdných biotopoch hlucháňa hôrneho či nastavením lepšej starostlivosti o lesné a nelesné biotopy.

4. Ovzdušie

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s nepriamym environmentálnym dopadom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	malý
<i>rozsah vplyvu</i>	CHVÚ Volovské vrchy
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	málo významný, priaznivý

V predkladanom materiáli nie je uvedené žiadne opatrenie cielene zamerané na ochranu ovzdušia, ale nepriamy pozitívny vplyv budú mať opatrenia uvedené v časti 3.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Typ, veľkosť a rozsah vplyvu

CHVÚ Volovské vrchy sa na výmere 13 619,83 ha (11,22 % jeho celkovej výmery) prekrýva s už vymedzenými územiami európskej sústavy chránených území Natura 2000 (územia európskeho významu – SKUEV), ako aj národnej sústavy chránených území (národné prírodné rezervácie – NPR, prírodné rezervácie – PR, chránený areál – CHA, prírodné pamiatky – PP). Sú to:

- SKUEV0348 Čierna Moldava (1894,78 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 1856,77 ha;
- SKUEV0351 Folkmarská skala (136,77 ha);
- SKUEV0287 Galmus (3200,11 ha);
- SKUEV0354 Hnilecké rašeliniská (54,48 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 19,34 ha (časť Polianske rašelinisko);
- SKUEV0106 Muráň (178,82 ha);
- SKUEV0344 Starovodské jedliny (468,67 ha);
- SKUEV0328 Stredné Pohornádie (7092,96 ha);
- SKUEV0291 Svätýjanský potok (28,86 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 22,30 ha;
- SKUEV0785 Havrania dolina (9,32 ha);
- SKUEV0918 Volovské bučiny (61,02 ha);
- SKUEV0919 Kloptan (26,27 ha);
- SKUEV0924 Zbojnická dolina (20,46 ha);
- SKUEV0925 Abod' (91,24 ha);
- SKUEV0926 Prostredná dolina (102,10 ha);
- SKUEV0928 Stredný tok Hornádu (295,84 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 6,61 ha;
- SKUEV0940 Hornádske lúky (66,51 ha);
- SKUEV0286 Hornádske vápence (27,77 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 4,25 ha;
- SKUEV 0356 Horný vrch (6027,59 ha); v CHVÚ Volovské vrchy sa nachádza 5,02 ha;
- NPR Sivec, 169,79 ha, r. vyhlásenia 1954, r. novelizácie 1988;
- NPR Humenec, 86,08 ha, r. vyhlásenia 1953, r. novelizácie 1988;
- NPR Bokšov, 146,71 ha, r. vyhlásenia 1954, r. novelizácie 1988;
- NPR Bujanovská dubina, 88,17 ha, r. vyhlásenia 1966;
- NPR Galmuská tisina, 55,96 ha, r. vyhlásenia 1982;
- NPR Červené skaly, 390,5 ha, r. vyhlásenia 1981;

- NPR Vozárska, 76,63 ha, r. vyhlásenia 1966;
- pripravovaná prírodná pamiatka (PP) Sikľavá skala a pripravovaná PP Vítkovské skaly;
- PR Kloptaň, 27,07 ha, r. vyhlásenia 1993;
- PR Vysoký vrch, 36,50 ha, r. vyhlásenia 1993;
- PR Muráň, 180,66 ha, r. vyhlásenia 1996;
- CHA Knola, 220,02 ha, r. vyhlásenia 1996;
- PR Henclovská Poľana, 19,3 ha, r. vyhlásenia 1993;
- PR Pralesy Slovenska - Domková, 101,919 ha, r. vyhlásenia 2021 (prekryv so SKUEV0287 Galmus)
- PR Pralesy Slovenska – Zbojnická dolina, 30,33 ha, r. vyhlásenia 2021 (prekryv so SKUEV0924 Zbojnická dolina);
- PP Kavečianska stráň, 3,19 ha, r. vyhlásenia 2000;
- PP Závadské skalky, 3,89 ha, r. vyhlásenia 1987;
- PP Hutnianske, 2,62 ha, r. vyhlásenia 1988;
- PP Šarkanova diera, r. vyhlásenia 1994, r. aktualizácie 2008.

Na území Volovských vrchov sa nachádza 7 NPR s celkovou rozlohou 1010,69 ha. Najstaršie z nich sú NPR Bokšov, NPR Humenec a NPR Sivec. Ornitologicky významné sú všetky z nich, osobitne NPR Červené skaly kvôli hniezdenu vzácnych druhov dravcov v skalných útvaroch. Podobne významné sú aj NPR chrániace porasty prirodzených, miestami pralesovitých lesov, akými sú napr. NPR Galmuská tisina, NPR Bujanovská dubina, NPR Vozárska aj NPR Sivec.

Ďalej je tu 6 PR s celkovou rozlohou 395,8 ha, z ktorých najstaršími sú PR Kloptaň a PR Vysoký vrch. Ornitologicky významné sú najmä lesné rezervácie chrániace pralesovité útvary starých prirodzených lesov, prevažne jedľovo–bukových (PR Kloptaň a PR Vysoký vrch) a pôvodných smrekových lesov (PR Muráň), na ktoré sa viaže aj príslušná avifauna obývajúca tieto biotopy, napr. hlucháň (PR Muráň), sova dlhochvostá, d'ubník trojprstý a ďalšie charakteristické druhy.

CHVÚ Volovské vrchy zasahujú do územnej pôsobnosti 3 organizácií ochrany prírody a krajiny, menovite Správy Národného parku (NP) Slovenský raj so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Správy NP Slovenský kras so sídlom v Brzotíne a Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) - Regionálneho centra ochrany prírody Prešov.

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s priamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	veľký
<i>rozsah vplyvu</i>	CHVÚ Volovské vrchy a okolité chránené územia
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	veľmi významný, priaznivý

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Typ, veľkosť a rozsah vplyvu

Ano. Vzhľadom na skutočnosť, že viacero druhov, ktoré v CHVÚ Volovské vrchy žijú, sú sťahovavé vtáky, zlepšenie stavu ochrany ich populácií bude mať priaznivý cezhraničný vplyv.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Opatrenia na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie nie sú potrebné, keďže predkladaný materiál navrhuje činnosti iba s pozitívnym vplyvom na životné prostredie.